

CONSILIUL RAIONAL CĂLĂRAȘI

DIRECȚIA de ÎNVĂȚĂMÎNT

PLAN

**strategic de dezvoltare a educației incluzive în raionul Călărași
pentru anii 2015-2020**

Introducere. Context general

Evoluția din ultimii ani a politicilor internaționale în domeniul învățământului indică, tot mai clar, asupra ideii incluziunii educaționale ca fiind prioritară pe agenda statelor și guvernelor. La nivel global, există un consens cvasi-total privind recunoașterea dreptului copiilor la educație în medii generale de învățare.

În calitate de semnatar al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Republica Moldova s-a raliat tendințelor internaționale orientate spre asigurarea accesului la educație și a demarat procese și schimbări remarcabile, manifestate prin reformarea sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltarea educației incluzive.

Codul Educației, Strategia ”Educația 2020” se referă explicit la educația incluzivă și stabilesc promovarea incluziunii copiilor drept prioritate educațională a sistemului de învățământ național.

Odată cu aprobarea de către Guvern a Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020, a fost creat cadrul general conceptual-metodologic pentru promovarea și dezvoltarea unor noi abordări în educație. Pentru ca prevederile generale ale Programului să fie traduse în activități concrete și rezultate tangibile, este necesar ca și la nivel raional să fie aprobate și puse în aplicare planuri de acțiuni care să orienteze politicile, procesele și resursele locale în scopul realizării dezideratelor declarate prin angajamentele naționale asumate.

În acest scop, a fost elaborat Planul strategic de dezvoltare a educației incluzive în raionul Călărași pentru anii 2015-2020, bazat pe analiza rezultatelor cartografierii serviciilor educaționale, identificarea necesităților și stabilirea priorităților în domeniu. Planificarea s-a efectuat cu luarea în considerare a faptului că educația incluzivă este expresia realizării drepturilor fundamentale ale omului, contribuie la optimizarea utilizării resurselor în sistemul de învățământ, îmbunătățește eficiența și calitatea educației, în general.

Context local. Asigurarea accesului la educație (constatări de bază în procesul cartografierii serviciilor educaționale)

Raionul Călărași este o unitate administrativ-teritorială amplasată în partea centrală a Republicii Moldova pe o suprafață de 754 km². În teritoriul raionului Călărași sunt 44 de localități: 1 oraș, 27 de comune și 16 sate.

Populația totală a raionului este de 78,5 mii locuitori, din care 13416 (17%) sunt copii cu vârste cuprinse între 0 și 18 ani. Cca. 43% din efectivul total de copii sunt concentrați în 5 din cele 44 de localități ale raionului.

Din efectivul total de copii, 981 (7,3%) sunt cu dizabilități.

Accesul la educație al copiilor din raion este asigurat de 68 de instituții de învățământ, dislocate în 32 de localități, inclusiv: 33 de instituții preșcolare, 30 de instituții de învățământ primar și secundar (1 școală primară-grădiniță, 2 școli primare, 20 de gimnazii și 7 licee) și 5 instituții extrașcolare. În

vederea creării condițiilor de acces copiilor din localitățile în care nu există instituții/servicii educaționale, este organizat transportul școlar (pentru cca. 850 de copii).

Rețeaua instituțiilor de învățământ din raionul Călărași este concentrată, preponderent, în mediul rural: 83,8% din totalul instituțiilor preșcolare și școlare funcționează în localități sătești.

Analiza rețelei instituțiilor de învățământ din punctul de vedere al accesibilității edificiilor (asigurarea accesului fizic în clădire și prin interiorul acestora) demonstrează că în școli și grădinițe, cu mici excepții, nu sunt create condiții minime de acces pentru copiii cu dizabilități fizice/neuromotorii: 6 instituții școlare și una preșcolară dispun de pante de acces în clădiri; blocurile sanitare sunt adaptate în doar 3 instituții școlare și 2 preșcolare. În același timp, marea majoritate a instituțiilor nu dispun de mobilier adaptat, de dotări și echipamente specifice pentru facilitarea accesului nu doar în clădirea instituției, dar și la procesul educațional.

Ratele de înrolare în învățământ a copiilor din raionul Călărași, calculate prin raportare la numărul total de copii din evidența primăriilor, prezintă următoarea situație: 49,4% din totalul copiilor de 0-6(7) ani sunt încadrați în educația preșcolară. Pe segmentul de vârstă 3-6(7) ani, rata de înrolare este de 71,4%. La nivelurile școlare (primar și secundar), se înregistrează următoarele rate de înrolare: 88,6% din copiii de (6)7-10 ani, 86,5% – de 11-16 ani și 32,4% – de 17-18 ani. Totodată, rata generală a înrolării copiilor de vârsta școlarității – (6)7-16 ani – în instituțiile de învățământ din raion este 87,4%.

Din numărul total de copii cu dizabilități, sunt înrolați în instituții preșcolare 70 de copii de 3-4 ani, ceea ce constituie 70 la sută din numărul total de copii cu dizabilități de vârsta respectivă, și 120 de copii cu dizabilități de 5-6(7) ani – 79% din numărul total de copii cu dizabilități din categoria de vârstă respectivă.

În instituții de învățământ primar și secundar sunt încadrați 636 de copii cu dizabilități: 276 de 6(7)-10 ani (99% din copiii cu dizabilități de vârsta respectivă), 327 de 11-16 ani (90%) și 33 de 17-18 ani (51,6%). Ponderea copiilor cu dizabilități în totalul copiilor școlarizați la nivelurile respective de învățământ constituie 9,8%. Totodată, 38 de copii cu dizabilități cu vârste cuprinse între 7 și 16 ani nu sunt încadrați în învățământ.

Analiza ratelor de înrolare indică asupra existenței unor discrepanțe între numărul de copii în evidența primăriilor și numărul celor încadrați în instituțiile de învățământ din raion. Astfel, pe categorii de vârste cumulate se înregistrează un număr de 862 de copii de 7-16 ani neînrolați în instituțiile de învățământ din raion (12,6% din total). Situația respectivă confirmă precaritatea mecanismelor de evidență a copiilor în raion și necesitatea optimizării/perfecționării acestora sau reconsiderării generale a procedurilor de colectare și gestionare a statisticilor, prin informare și coordonare intersectorială.

Pentru facilitarea accesului la educație al copiilor cu dizabilități/cerințe speciale, în conformitate cu directivele politicilor naționale în domeniul incluziunii, în instituțiile de învățământ din raion sunt create și funcționează servicii de suport educațional: centre de resurse pentru educația incluzivă în 17 instituții de învățământ primar și secundar (acoperire 56,7%). De asemenea, sunt instituite posturi de cadru didactic de sprijin în 19 instituții de învățământ primar și secundar (acoperire 63,3%). Cu atribuții în facilitarea incluziunii copiilor cu CES, în 24 de instituții de învățământ primar și secundar (acoperire 80%) activează comisii multidisciplinare intrașcolare și echipe care asigură elaborarea și realizarea planurilor educaționale individualizate – în 23 de instituții (acoperire 76,7%).

În centrele de resurse pentru educația incluzivă din instituțiile școlare sunt asistați 138 ($\approx 21\%$) din cei 657 de copii cu CES/dizabilități din evidența școlilor. Media copii asistați per centru este 8,1, ceea ce constituie premisă pentru eficiența și calitatea activităților organizate/realizate în centre.

În raion este dezvoltată rețeaua de servicii sociale, atât a celor adresate copiilor separați de familiile biologice (tutelă – 341 copii plasați; asistență parentală profesionistă – 51 de copii plasați; casă de copii de tip familial – 5 copii plasați), cât și a serviciilor adresate copiilor care cresc și se educă în familii (sprijin familial, ajutor social, asistență personală pentru 9 copii).

În același timp, sunt puțin dezvoltate alte servicii necesare pentru susținerea incluziunii educaționale a copiilor cu dizabilități: asistență psihologică, asistență logopedică, kinetoterapie ș.a. Astfel, în doar 5 din cele 30 de instituții de învățământ primar și secundar sunt furnizate servicii de evaluare/asistență/consiliere psihologică, în instituțiile preșcolare acest serviciu lipsește. Asistență logopedică se acordă copiilor din 2 instituții preșcolare.

Analiza resurselor umane din instituțiile de învățământ din raion prin prisma existenței personalului didactic calificat pentru acordarea serviciilor de suport demonstrează că în instituțiile preșcolare sunt angajați 2 logopezi, dar nu sunt angajate cadre didactice de sprijin și psihologi. În instituțiile de învățământ primar și secundar sunt angajate 25 de cadre didactice de sprijin și 5 psihologi.

La nivel raional, este constituit și activează Serviciul de asistență psihopedagogică (SAP), în atribuțiile căruia intră evaluarea complexă a dezvoltării copiilor, constatarea cerințelor speciale ale acestora și formularea recomandărilor referitoare la formele/tipurile de asistență necesar a fi oferite copiilor în procesul incluziunii educaționale. La fel, Serviciul acordă asistență metodologică instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice, specialiștilor din alte domenii cu atribuții în lucrul cu copiii.

În scopul pregătirii specialiștilor din învățământ pentru abordarea corectă a copiilor cu cerințe educaționale speciale, aceștia au fost încadrați în stagii/programe de instruire în domeniul educației incluzive. Astfel, 100% din specialiștii SAP, cca. 50% din personalul didactic din grădinițe și cca. 45% din școli au realizat programe de formare la nivel național și raional.

Analiza SWOT a situației din raion

Analizele situației din raion în domeniul dezvoltării educației incluzive permit a evidenția următoarele

Puncte forte:

- Existența rețelei de instituții preșcolare și școlare care asigură accesul la educație al copiilor de vârstă înrolării în învățământul preșcolar, primar și secundar.
- Asigurarea transportării copiilor din localitățile în care nu funcționează instituții de învățământ.
- În raion se înregistrează rate înalte de școlarizare a copiilor cu dizabilități. Din totalul de 636 de copii cu dizabilități de 6(7)-16 ani, 603 (94%) sunt școlarizați în instituții de învățământ primar și secundar.
- Procesul de dezvoltare a educației incluzive în raion este coordonat de responsabilul din cadrul Direcției Învățământ, susținut de SAP la nivel raional și de comisii multidisciplinare intrașcolare la nivel instituțional.

- Pentru facilitarea accesului copiilor cu cerințe educaționale speciale, sunt create și funcționează servicii de suport educațional: centre de resurse pentru educația incluzivă în 17 instituții de învățământ primar și secundar.
- În instituțiile de învățământ de toate nivelurile se dezvoltă, gradual, practici incluzive pozitive.
- Managerii instituțiilor de învățământ, cadrele didactice și personalul SAP sunt formați în domeniul educației incluzive.
- Infrastructura și baza materială sunt în stare satisfăcătoare în majoritatea școlilor și grădinițelor din raion, cuprinzând mijloace și echipamente la nivelul cerințelor actuale (clădiri reabilitate, mobilier, mijloace și materiale de predare-învățare etc.).
- În raion este constituit Fondul de educație incluzivă care asigură financiar crearea și întreținerea serviciilor de suport educațional.

Puncte slabe:

- Lipsa unei viziuni strategice privind dezvoltarea educației incluzive pe termen mediu și lung.
- Mecanisme ineficiente de evidență a copiilor din localitățile raionului; existența discrepanțelor în statisticile deținute de primărie și de instituțiile de învățământ.
- Rata de înrolare a copiilor de 3-6(7) ani – 71,4% – este sub nivelul celei naționale (83,6%).
- Rata de înrolare a copiilor în învățământul primar – 88,6% – este mai mică decât rata respectivă la nivel național – 93,1%.
- Rata de înrolare în învățământul gimnazial – 86,5% – este sub nivelul celei naționale care constituie 87%.
- Neînrolarea în învățământ a 32 de copii cu dizabilități de 5-6(7) ani și 38 de 6(7)-16 ani.
- Lipsa serviciilor de educație incluzivă în instituții preșcolare.
- Dezvoltarea insuficientă a serviciilor de asistență psihologică și logopedică pentru a răspunde necesităților copiilor; lipsa serviciilor specializate: kinetoterapie, transport specializat, alimentație gratuită.
- Lipsa serviciilor pentru copii cu dizabilități multiple/complexe.
- Competențe insuficiente ale personalului didactic și non-didactic pentru abordarea copiilor cu cerințe speciale.
- Lipsa metodologiilor, tehnologiilor didactice aplicabile în lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale.
- Infrastructura instituțiilor de învățământ nu este adaptată pentru asigurarea accesului copiilor cu dizabilități în instituții.
- Lipsa echipamentelor specializate de mobilitate, senzoriale, de autoadministrare etc., care ar facilita incluziunea educațională a copiilor cu dizabilități.

- Colaborarea intersectorială insuficientă și comunicarea defectuoasă între reprezentanții diferitor domenii cu atribuții în problematica copiilor în situații de dificultate. Implicarea insuficientă a părinților în calitate de parteneri educaționali.
- Dezvoltarea slabă a practicilor de implementare a proiectelor în domeniu, ca oportunitate/sursă de consolidare a capacităților instituționale.
- Implicarea insuficientă a comunităților, lipsa sprijinului comunitar în abordarea necesităților copiilor cu dizabilități și ale familiilor acestora.

Oportunități:

- Existența politicilor de stat care promovează și încurajează dezvoltarea educației incluzive.
- Existența cadrului normativ național care sprijină dezvoltarea educației incluzive la nivel de raion și unitate de învățământ.
- Existența structurilor de specialitate naționale, care acordă sprijin în promovarea educației incluzive.
- Acordarea sporurilor la salariile de funcție cadrelor didactice de sprijin. Instituționalizarea mecanismului de accesare la grade didactice a cadrelor de sprijin.
- Ofertă diversificată și acces asigurat al cadrelor didactice la programe de formare continuă în domeniu, organizate/furnizate la nivel național și raional.
- Acces nelimitat la sursele informaționale (normative, metodologice, de specialitate etc.), plasate pe platforme electronice gratuite, cu grad înalt de utilitate în planificarea și realizarea propriu-zisă a proceselor în contextul dezvoltării educației incluzive.
- Existența oportunităților pentru aplicarea la proiecte cu obiective relevante pentru dezvoltarea educației incluzive.
- Existența rețelei funcționale de servicii sociale adresate copiilor separați de familiile biologice (tutelă, asistență parentală profesionistă, casă de copii de tip familial) și servicii adresate copiilor care cresc și se educă în familii (sprijin familial, ajutor social.).

Amenințări/constrângeri:

- Amendarea legislației și promovarea modificărilor normative care să descurajeze promovarea educației incluzive.
- Instabilitatea politică și potențiala lipsă de continuitate în dezvoltarea educației incluzive.
- Conștientizarea insuficientă de către toți factorii de decizie a importanței dezvoltării educației incluzive ca manifestare a asigurării accesului la educație tuturor copiilor.
- Precaritatea/lipsa cadrului legal explicit pentru asigurarea alimentației copiilor cu cerințe educaționale speciale, incluși în programe de asistență care se derulează după programul școlar.
- Fragilitatea serviciilor de suport educațional existente.
- Rezistență și inerție în acceptarea noilor abordări în învățământ.

- Comunicarea defectuoasă și divizarea responsabilităților între reprezentanții diferitor domenii cu atribuții în abordarea copiilor cu dizabilități.
- Intervenția unor factori externi (politici și de alt gen) în modul de alocare a surselor pentru crearea serviciilor de suport, pentru alte cheltuieli ce țin de dezvoltarea educației incluzive.
- Finanțarea insuficientă sau întreruperea finanțării exprese a dezvoltării educației incluzive, în condițiile descentralizării și promovării autonomiei financiare.
- Lipsa mecanismelor de coordonare eficientă a demersurilor și de monitorizare a procesului de dezvoltare a educației incluzive.

Necesități și priorități ale raionului în domeniul educației incluzive

Deși pe parcursul ultimilor ani în raion s-au înregistrat anumite realizări în promovarea educației incluzive, mai există aspecte care necesită îmbunătățiri, dezvoltare și modernizare continuă. Între cele mai stringente **necesități și priorități** ale raionului în domeniul educației incluzive se includ următoarele:

- Estimarea tendințelor demografice din fiecare localitate și, în general, pe raion, pentru dezvoltarea strategiilor raionale și locale privind organizarea rețelei instituțiilor de învățământ preșcolar, primar și secundar și dezvoltarea serviciilor educaționale și non-educaționale care să sprijine accesul la educație.
- Dezvoltarea/perfecționarea mecanismelor de evidență a copiilor la nivel de localitate, corelate cu evidențele din instituțiile de învățământ.
- Identificarea și evaluarea tuturor copiilor cu dizabilități, în scopul constatării cerințelor educaționale speciale ale acestora și stabilirii celor mai adecvate forme de școlarizare a lor.
- Dezvoltarea/extinderea rețelei structurilor și serviciilor de suport educațional în instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar, în special a serviciilor de evaluare/asistență psihologică și logopedică.
- Instituirea și aplicarea unor forme de suport educațional suplimentar în pregătirea temelor pentru acasă (meditații) copiilor din familii care nu îi sprijină în procesul de învățare și care sunt vulnerabile din punct de vedere socio-economic.
- Dezvoltarea serviciilor de suport non-educațional în scopul facilitării incluziunii copiilor cu dizabilități: transport specializat pentru deplasarea spre și dinspre instituția de învățământ; alimentația gratuită pentru copii din familii vulnerabile.
- Crearea de posturi didactice și nedidactice noi care să asigure asistența calificată a tuturor copiilor, în special a celor cu dizabilități, și care să răspundă cerințelor diverse ale copiilor: logopezi, psihopedagogi, psihologi, kinetoterapeuți.
- Organizarea/asigurarea, în continuare, a delegării personalului didactic la formări specializate periodice în vederea achiziționării de competențe specifice pentru lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale, inclusiv cu dizabilități.
- Evaluarea infrastructurii instituțiilor de învățământ în scopul constatării gradului de corespundere a acestora necesităților tuturor copiilor.

- Proiectarea și realizarea unor programe pe termen mediu și lung privind adaptarea intrărilor în clădirile instituțiilor de învățământ, adaptarea spațiilor interioare, realizarea altor ajustări rezonabile necesare.
- Crearea parteneriatelor socio-educative în măsură să contribuie la identificarea problemelor cu care se confruntă atât fiecare instituție educațională, cât și fiecare familie defavorizată cu copii cu dizabilități.
- Colaborarea cu ONG-uri, agenți economici, cu alți actanți relevanți pentru realizarea de proiecte, atragerea surselor extrabugetare de finanțare, în scopul dezvoltării/modernizării bazei tehnico-materiale și adecvării acesteia la necesitățile copiilor, procurării de servicii, dotări, echipamente, precum și în alte scopuri care să sprijine dezvoltarea educației incluzive la nivel de raion, de instituție educațională și la nivelul fiecărui copil.

Procesul de planificare

Scopul procesului de planificare strategică este elaborarea Planului strategic de dezvoltare a educației incluzive în raionul Călărași pentru anii 2015-2020, în vederea asigurării realizării politicilor și directivelor statului în domeniu și a accesului la educație de calitate pentru toți copiii.

Obiectivele specifice ale procesului de planificare vizează:

- Analiza datelor cartografierii serviciilor educaționale din perspectiva capacității acestora de a răspunde necesităților tuturor copiilor din raion.
- Evidențierea lacunelor, deficiențelor rețelei serviciilor educaționale și conexe în asigurarea educației de calitate pentru toți copiii.
- Stabilirea, prin proces participativ și informare reciprocă, a necesităților raionului în domeniul educației incluzive.
- Prioritizarea necesităților raionului în domeniul educației incluzive și formularea obiectivelor de dezvoltare a educației incluzive în raion.
- Elaborarea, prin proces participativ și coordonare intersectorială, a Planului strategic de dezvoltare a educației incluzive în raionul Călărași pentru anii 2015-2020.

Cadrul general de planificare se constituie din prevederile de bază ce se conțin în:

- Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020;
- Codul Educației;
- Strategia "Educația 2020".

Actanții implicați în procesul de planificare:

- Vicepreședintele raionului cu probleme de educație/sociale;
- Șeful și specialiștii din cadrul Direcției Învățământ;
- Șeful și specialiștii din cadrul SAP;
- Conducători de instituții de învățământ;
- Reprezentanții domeniului de asistență/protecție socială;

- Reprezentanții domeniului sănătate;
- Reprezentanții domeniului economico-financiar;
- Primari/secretari de primărie;
- Părinți;
- Reprezentanți ONG.

PLANUL STRATEGIC

de dezvoltare a educației incluzive în raionul Călărași pentru anii 2015-2020

Viziune: Toți copiii au dreptul să crească în familii și să învețe în grădinițele și școlile generale. Instituțiile de învățământ din raion sunt deschise pentru toți copiii, realizează educație de calitate, acordă suport celor care necesită asistență educațională individualizată.

Misiune: Asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți copiii din raion.

Valori: Pentru realizarea viziunii și misiunii propuse, autoritățile raionale și locale, instituțiile din domeniile educație, asistență socială și sănătate, părinții și copiii, societatea civilă din raion își asumă angajamentul comun să colaboreze pentru eliminarea barierelor și crearea oportunităților de acces la educație pentru toți copiii.

Principiile care guvernează dezvoltarea educației incluzive:

- Principiul echității, care presupune tratament egal și non-discriminare;
- Principiul egalizării de șanse, care implică crearea condițiilor de acces la educație, astfel încât toți copiii să poată fi înrolați;
- Principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia, care presupune abordarea individualizată a fiecărui copil și a necesităților acestuia;
- Principiul calității, care reclamă respectarea standardelor de referință naționale și internaționale;
- Principiul relevanței, care asigură adecvarea educației la cerințele individuale ale fiecărui copil;
- Principiul eficienței, care urmărește obținerea de rezultate educaționale în condiții de gestionare eficientă a resurselor existente în învățământ și în domeniile conexe;
- Principiul colaborării, care presupune sincronizarea acțiunilor și cooperarea pentru realizarea dreptului copiilor la educație;
- Principiul responsabilității publice, care obligă autoritățile și instituțiile din domeniu să răspundă public pentru realizarea misiunii și obligațiilor lor.

Obiective strategice:

- Identificarea timpurie, referirea și școlarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale.
- Crearea, la nivel de raion și instituție de învățământ, a sistemelor de suport multidisciplinar.
- Consolidarea capacităților instituționale și ale diferitor grupuri de specialiști privind realizarea educației incluzive.
- Sensibilizarea opiniei publice privind incluziunea și participarea copiilor în viața comunității, comunicare, mediatizare.
- Stabilirea mecanismelor de monitorizare, coordonare și evaluare a dezvoltării educației incluzive.

Nr. crt.	Activități	Termene de realizare	Costuri de realizare		Instituții responsabile de realizare	Parteneri	Indicatori de rezultat
			Costuri (mii lei)	Surse			
Obiectiv strategic 1. Identificarea timpurie, referirea și școlarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale							
1.	Analiza, revizuirea și perfecționarea mecanismelor existente la nivel raional și comunitar privind evidența copiilor de 0-18 ani	2015-2016		În limita bugetelor aprobate	DS CMF DASPF DÎ	BED Primăriile ÎÎ	Raport de analiză elaborat Mecanism revizuit și aprobat
2.	Dezvoltarea unui sistem/mecanism armonizat de identificare timpurie a problemelor în dezvoltarea copilului	2016		În limita bugetelor aprobate	CMF DASPF DÎ	Instituțiile medicale Instituțiile de asistență socială ÎÎ	Mecanism stabilit, aprobat, aplicat în activitatea instituțiilor
3.	Identificarea timpurie a problemelor în dezvoltarea copiilor și asigurarea accesului lor la servicii de sănătate, sociale, educaționale, conform necesităților. Acordarea serviciului de sprijin familial pentru cca. 5 la sută din familiile a 270 de copii de 0-6 ani cu dizabilități	2016-2020	210,0	Bugetul AS	CMF DASPF DÎ	Instituțiile medicale Instituțiile de asistență socială ÎÎ	Copii identificați timpuriu Sprijin familial acordat Nr. familii beneficiare
4.	Stabilirea mecanismelor de referire intra- și intersectorială a copiilor în situații de dificultate, inclusiv a	2016	8,3	Bugetele instituțiilor responsabile	CMF DASPF	Instituțiile medicale Instituțiile de	Mecanisme instituționalizate prin decizii

	celor cu dizabilități, a celor cu risc de abandon, de excludere/marginalizare de la educație				DÎ	asistență socială Î	oficiale ale instituțiilor responsabile
5.	Identificarea copiilor neînrolați, evaluarea complexă, în echipă multidisciplinară, a necesităților acestora și asigurarea școlarizării lor, cu suportul adecvat	2015-2020		În limita bugetelor aprobate	Primăriile Instituțiile medicale Instituțiile de asistență socială Î	CMF DASPF DÎ SAP	Nr. copii identificați și școlarizați
6.	Dezinstituționalizarea copiilor cu domiciliul în localitățile raionului, plasați în instituții rezidențiale (100% către 2020)	2015-2020	18,0	Bugetele instituțiilor responsabile	DASPF Primăriile DÎ Î	ONG "Dorința"	Nr. copii dezinstituționalizați
7.	Planificarea și alocarea, în baza deciziilor consiliilor locale pentru protecția copilului, a resurselor financiare, materiale pentru sprijinirea școlarizării/înrolării a 5% din copiii cu cerințe speciale	2016-2020	1 051,2 ▪ 2015 – 175,2 ▪ 2016 – 175,2 ▪ 2017 – 175,2 ▪ 2018 – 175,2 ▪ 2019 – 175,2 ▪ 2020 – 175,2	BUAT Donații Granturi	DASPF Primăriile	DF Î	Nr. copii beneficiari, înrolați
Obiectiv strategic 2. Crearea, la nivel de raion și instituție de învățământ, a sistemelor de suport multidisciplinar							
8.	Evaluarea anuală a gradului de acoperire (pe comunități, instituții de învățământ) cu servicii de suport educațional și conexe și stabilirea	2016-2020		În limita bugetelor aprobate	DÎ DASPF	Primăriile Î	Evaluare efectuată Necesități stabilite

	necesităților raionului în dezvoltarea a noi servicii						
9.	<p>Crearea/dezvoltarea centrelor de resurse pentru educația incluzivă în instituțiile preșcolare din raion (până la 40% acoperire instituții către 2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 2 ▪ 2017 – 4 ▪ 2018 – 4 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2016-2020	3 580,3	BUAT	DÎ Primăriile ÎÎ	SAP DF	Nr. centre create % acoperire în rețea
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ 470,2 ▪ 954,8 ▪ 994,8 ▪ 570,2 ▪ 590,2 				
10.	<p>Crearea/dezvoltarea centrelor de resurse pentru educația incluzivă în instituțiile de învățământ primar și secundar din raion (până la 100% către 2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2015 – 2 ▪ 2016 – 3 ▪ 2017 – 2 ▪ 2018 – 2 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2015-2020	2 162,0	FEI	DÎ ÎÎ	SAP DF	Nr. centre create % acoperire în rețea
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ 282,7 ▪ 344,4 ▪ 345,6 ▪ 371,4 ▪ 396,2 ▪ 421,0 				
11.	<p>Organizarea, în instituțiile de învățământ primar și secundar, a serviciilor educaționale de suport în pregătirea temelor pentru acasă pentru copiii cu dificultăți de</p>	2015-2020	4 060,3	Bugetul ÎÎ	ÎÎ Primăriile	DÎ DF	Nr. grupe instituite Nr. copii beneficiari

	<p>învățare și din familii defavorizate (până la 100% acoperire instituții către 2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2015 – în 19 instituții ▪ 2016 – în 22 de instituții ▪ 2017 – în 24 de instituții ▪ 2018 – în 26 de instituții ▪ 2019 – în 28 de instituții ▪ 2020 – în 30 de instituții 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 517,8 ▪ 599,8 ▪ 654,0 ▪ 708,5 ▪ 763,0 ▪ 817,5 				
12.	<p>Instituirea posturilor de cadru didactic de sprijin în instituții preșcolare (până la 40% acoperire instituții către 2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 2 ▪ 2017 – 4 ▪ 2018 – 4 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2016-2020	<p>2 208,8</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 100,4 ▪ 301,2 ▪ 502,0 ▪ 602,4 ▪ 702,8 	Bugetul primăriei	Primăriile ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții
13.	<p>Instituirea posturilor de cadru didactic de sprijin în instituții de învățământ primar și secundar (până la 100% acoperire instituții către 2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2015 – 2 ▪ 2016 – 3 ▪ 2017 – 2 ▪ 2018 – 2 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2015-2020	<p>1 796,3</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 76,4 ▪ 191,1 ▪ 267,5 ▪ 344,0 ▪ 420,4 ▪ 496,9 	FEI Bugetul ÎÎ	ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții

14.	Instituirea posturilor de psiholog în instituții preșcolare (acoperire 40% instituții către 2020) <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 2 ▪ 2017 – 4 ▪ 2018 – 4 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2016-2020	2 208,8 <ul style="list-style-type: none"> ▪ 100,4 ▪ 301,2 ▪ 502,0 ▪ 602,4 ▪ 702,8 	Bugetul primăriei	Primăriile ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții
15.	Instituirea posturilor de psiholog în instituții de învățământ secundar (acoperire 50% instituții către 2020) <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 2 ▪ 2017 – 2 ▪ 2018 – 2 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2016-2020	1 506,0 <ul style="list-style-type: none"> ▪ 100,4 ▪ 200,8 ▪ 301,2 ▪ 401,6 ▪ 502,0 	Bugetul ÎÎ	ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții
16.	Instituirea posturilor de logoped în instituții preșcolare (acoperire 30% instituții către 2020) <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 2 ▪ 2017 – 2 ▪ 2018 – 2 ▪ 2019 – 2 ▪ 2020 – 2 	2016-2020	1 506,0 <ul style="list-style-type: none"> ▪ 100,4 ▪ 200,8 ▪ 301,2 ▪ 401,6 ▪ 502,0 	Bugetul primăriei	Primăriile ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții
17.	Instituirea posturilor de logoped în instituții de învățământ secundar (acoperire 30% instituții către	2016-2020	1 455,8	Bugetul ÎÎ	ÎÎ	DÎ SAP DF	Nr. posturi instituite % acoperire instituții

	2020):		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100,4 ▪ 200,8 ▪ 301,2 ▪ 401,6 ▪ 451,8 				
18.	<p>Organizarea alimentației gratuite a 100% din copiii asistați în centrele de resurse pentru educația incluzivă, create în instituțiile de învățământ primar și secundar</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2015 – în 19 instituții ▪ 2016 – în 22 de instituții ▪ 2017 – în 24 de instituții ▪ 2018 – în 26 de instituții ▪ 2019 – în 28 de instituții ▪ 2020 – în 30 de instituții 	2015-2020	6 908,1	<p>BUAT</p> <p>Donații</p> <p>Granturi</p> <p>Mijloace speciale</p>	Î	<p>DÎ</p> <p>DF</p> <p>Primăriile</p> <p>Agenții economici din localități</p>	<p>Nr. copii beneficiari</p> <p>% acoperire necesități</p>
19.	<p>Asigurarea transportării către și dinspre instituția de învățământ a 10 copii care necesită transport specializat</p>	2015-2020	84,2	<p>Bugetul educației și al AS</p>	<p>DÎ</p> <p>DASPF</p> <p>Primăriile</p>	Î	<p>Nr. copii beneficiari</p> <p>% acoperire necesități</p>
20.	<p>Dezvoltarea/consolidarea rețelei serviciilor de asistență parentală profesionistă pentru plasarea copiilor dezinstituționalizați și prevenirea instituționalizării</p>	2015-2020		<p>În limita bugetelor aprobate</p>	DASPF	<p>Primăriile</p>	<p>Nr. servicii consolidate</p> <p>Nr. copii beneficiari</p> <p>% acoperire necesități</p>

21.	Dezvoltarea serviciului asistent personal pentru 16 copii cu dizabilități severe <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 8 ▪ 2017 – 12 ▪ 2018 – 16 ▪ 2019 – 16 ▪ 2020 – 16 	2016-2020	1 434,8 <ul style="list-style-type: none"> ▪ 168,8 ▪ 253,2 ▪ 337,6 ▪ 337,6 ▪ 337,6 	Bugetul AS	DASPF	CMF Primăriile	Nr. servicii create Nr. copii beneficiari % acoperire necesități
22.	Planificarea anuală, în bază de necesități, a surselor financiare pentru asigurarea funcționalității serviciilor de suport	2015-2020		În limita bugetelor aprobate	Î Instituțiile de asistență socială	DÎ DASPF DF	Cheltuieli necesare estimate și introduse în propunerile de buget
Obiectiv strategic 3. Consolidarea capacităților instituționale și ale diferitor grupuri de specialiști privind realizarea educației incluzive							
23.	Revizuirea/ajustarea planurilor de dezvoltare instituțională ale unităților de învățământ preșcolar, primar, secundar și extrașcolar la principiile educației incluzive	2015-2020		În limita bugetelor aprobate	Î	DÎ SAP	Planuri redactate
24.	Asigurarea instituțiilor de învățământ, a instituțiilor din domeniile relevante conexe cu documentele normative și metodologice care vizează dezvoltarea educației incluzive	2015-2020		În limita bugetelor aprobate	DÎ	SAP	% instituții asigurate

25.	Evaluarea nivelului de corespundere a edificiilor instituțiilor de învățământ principiilor accesului și incluziunii	Trim. III, 2016		În limita bugetelor aprobate	DCGCD	DÎ SAP CMF	Nr. instituții evaluate Raport de evaluare elaborat
26.	Elaborarea și implementarea unui Plan raional de investiții capitale în efectuarea unor acomodări rezonabile, accesibilizare etapizată a infrastructurii și dotare a instituțiilor educaționale pentru ajustarea acestora la cerințele speciale ale copiilor	Trim. IV, 2016 (elaborarea) 2017-2020 (implementarea)	2 000,0 (câte 500,0 anual, în perioada 2017-2020)	În limita bugetelor aprobate	DÎ DCGCD	IÎ Primăriile	Nr. instituții beneficiare de investiții Nr. potențiali beneficiari
27.	Încheierea memorandumurilor între instituțiile de învățământ, APL, agenții economici locali, alți subiecți relevanți, interesați în consolidarea capacităților instituțiilor	2016		În limita bugetelor aprobate	IÎ	Primăriile Întreprinderile economice Asociațiile părinților ONG ”Dorința”	Nr. memorandumuri încheiate
28.	Încadrarea în programe de formare continuă, cu parcurgerea modulului <i>Educație incluzivă</i> , a personalului din învățământ: conducători de instituții, educatori, cadre didactice de predare, cadre didactice de sprijin, psihologi, logopezi (câte	2016-2020	717,5	Bugetele DÎ, IÎ, primăriilor	DÎ Primăriile IÎ	ONG	Nr. persoane formate

	20% anual)		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 143,5 ▪ 140,0 ▪ 143,5 ▪ 143,5 ▪ 147,0 				
29.	Planificarea și organizarea meselor rotunde intersectoriale cu tematica asistenței copiilor în situații de dificultate	2016-2020	7,5	Bugetele instituțiilor responsabile	DASPF CMF DÎ	Instituțiile de asistență socială Instituțiile medicale ÎÎ	Nr. activități realizate Nr. persoane încadrate
30.	Planificarea și organizarea formărilor pentru conducătorii instituțiilor de învățământ în domeniul managementului proiectelor	2016, 2018, 2020	16,7	Sponsorizări, donații	DÎ	ONG	Nr. persoane formate Nr. proiecte câștigate / implementate
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 74 de participanți ▪ 2018 – 74 de participanți ▪ 2020 – 74 de participanți 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 5,6 ▪ 5,6 ▪ 5,6 				
31.	Desemnarea a 8 centre metodice consultative din rândul instituțiilor de învățământ cu centre de resurse pentru educația incluzivă	2016-2019	24,0	Bugetul DÎ Bugetul ÎÎ	DÎ	ÎÎ	Nr. instituții desemnate Nr. beneficiari ai suportului centrelor
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 3 centre în instituții de învățământ primar și secundar; ▪ 2017 – 2 centre în instituții de învățământ primar și secundar; 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 9,0 ▪ 6,0 				

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2019 – 3 centre în instituții preșcolare. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 9,0 				
32.	<p>Organizarea activităților de consiliere a familiilor care cresc și educă copii cu dizabilități severe (câte o sesiune de consiliere, o dată în semestru, pentru familiile a 68 de copii de 0-6(7) ani și 126 de 6(7)-18 ani)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – 40 de familii ▪ 2017 – 40 de familii ▪ 2018 – 40 de familii ▪ 2019 – 40 de familii ▪ 2020 – 40 de familii 	2016-2020	45,0	Donații, sponsori-zări	DASPF DÎ SAP	IÎ ONG	Nr. familii beneficiare
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ 9,0 ▪ 9,0 ▪ 9,0 ▪ 9,0 ▪ 9,0 				
33.	Crearea și gestionarea unei platforme on-line cu materiale-suport, tehnologii, modele etc., aplicabile în lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale	2016-2020	51,3	Donații, sponsori-zări	DÎ SAP	ONG	Sursa electronică creată Nr. materiale difuzate/accesibile
34.	Planificarea surselor financiare pentru consolidarea capacităților instituționale și ale specialiștilor implicați în dezvoltarea educației incluzive	2016-2020		În limita bugetelor aprobate	IÎ Instituțiile de asistență socială	DÎ DASPF DF	Cheltuieli necesare estimate și introduse în propunerile de buget
Obiectiv strategic 4. Sensibilizarea opiniei publice privind incluziunea și participarea copiilor în viața comunității, comunicare, mediatizare							
35.	Crearea, în instituții de învățământ secundar, a grupurilor de promotori	2016-2019		Bugetul IÎ	IÎ	Primăriile ONG	Nr. grupuri create Nr. membri incluși

	<p>ai educației incluzive din rândul copiilor, cadrelor didactice, părinților, activiștilor locali la nivel comunitar și includerea grupurilor în structurile autorităților publice locale</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2016 – în 3 instituții/localități ▪ 2017 – în 7 instituții/localități; ▪ 2018 – în 10 instituții/localități ▪ 2019 – în 7 instituții/localități. 						
36.	Organizarea campaniilor de sensibilizare și responsabilizare socială privind importanța asigurării dreptului la educație și a incluziunii	2016, 2018, 2020	12,5	Bugetele DÎ, AS, primăriilor	DÎ DASPF Primăriile	IÎ ONG	Nr. campanii realizate Impact evaluat
37.	Elaborarea și difuzarea materialelor informative promoționale privind educația incluzivă pentru copii, părinți, instituții, administrațiile locale, alți destinatari (în cadrul Conferinței raionale anuale, Săptămânii educației incluzive și Zilei ușilor deschise)	2016-2020	5,0	Bugetul IÎ	IÎ	DÎ SAP Grupurile de promotori ONG	Nr. materiale elaborate Nr. beneficiari-țintă
38.	Crearea și dezvoltarea rețelelor digitale locale și regionale de promovare a incluziunii, prin intermediul site-urilor organelor raionale, primăriilor și școlilor,	2016-2020		Bugetele DÎ, AS, primăriilor	SAP Grupurile de promotori	IÎ Primăriile	Nr. rețele create

	blog-urilor tematice						
39.	Organizarea evenimentelor publice anuale (conferințe, săptămâni tematice, zile ale ușilor deschise, schimb de experiență etc.) cu tematici în domeniul educației incluzive	2016-2020	32,0	Bugetul DÎ Bugetul ÎÎ	DÎ ÎÎ	SAP ONG	Evenimente realizate Nr. participanți
40.	Planificarea surselor financiare pentru realizarea activităților de sensibilizare, comunicare, mediatizare	2015-2020 Anual, în cadrul procesului bugetar		Bugetul ÎÎ	DÎ	ÎÎ	Cheltuieli necesare estimate și introduse în propunerile de buget
Obiectiv strategic 5. Stabilirea mecanismelor de monitorizare, coordonare și evaluare a dezvoltării educației incluzive							
41.	Constituirea Comitetului de coordonare a dezvoltării educației incluzive în raionul Călărași în perioada 2015-2020	2015		În limita bugetelor aprobate	DÎ	DASPF CMF CRP ONG Reprezentanți ai părinților și copiilor	Decizie oficială privind constituirea Comitetului, componența și atribuțiile acestuia aprobată
42.	Elaborarea planurilor anuale (pentru anii 2017, 2018, 2019, 2020) de implementare și monitorizare/evaluare a implementării Planului strategic de dezvoltare a educației	2016-2019		În limita bugetelor aprobate	DÎ	DASPF	Planuri elaborate și aprobate în modul stabilit

	incluzive în raionul Călărași						
43.	Organizarea și realizarea, în echipe specializate sau multidisciplinare, a inspecțiilor/ evaluărilor tematice în procesul dezvoltării educației incluzive	2016-2020		În limita bugetelor aprobate	DÎ DASPF	Instituțiile din asistență socială, sănătate, educație Părinți Grupuri de promotori	Nr. inspecții/evaluări realizate Rapoarte de evaluare elaborate
44.	Examinarea, în cadrul ședințelor Consiliului raional, Comitetului de coordonare a dezvoltării educației incluzive, altor organe consultative și de decizie a rezultatelor monitorizării, evaluării procesului de dezvoltare a educației incluzive	2016-2020		În limita bugetelor aprobate	CCDEI	DÎ SAP DASPF CMF CRP Instituțiile din asistență socială, sănătate, educație Părinți Grupuri de promotori	Nr. ședințe organizate Nr. probleme/ rapoarte examinate Decizii aprobate și executate
45.	Asigurarea transparenței, publicarea (pe suport tipărit și electronic) a rezultatelor monitorizării, evaluării procesului de dezvoltare a educației	2016-2020		În limita bugetelor aprobate	DÎ SAP DASPF ÎÎ	Grupuri de promotori	Nr. materiale publicate

	incluzive						
--	-----------	--	--	--	--	--	--

Abrevieri:

APL	-	Administrația publică locală	DCGCD	-	Direcția Construcții, Gospodărie Comunală și Drumuri
AS	-	Asistența socială	DF	-	Direcția Finanțe
BED	-	Biroul de Evidență și Documentare	DÎ	-	Direcția Învățământ
BUAT	-	Bugetul unităților administrativ-teritoriale	DS	-	Direcția Statistică
CCDEI	-	Comitetul de coordonare a dezvoltării educației incluzive	FEI	-	Fondul de educație incluzivă
CES	-	Cerințe educaționale speciale	IÎ	-	Instituții de învățământ
CMF	-	Centrul Medicilor de Familie	LT	-	Liceul Teoretic
CREI	-	Centrul de Resurse pentru Educația Incluzivă	ONG	-	Organizații non-guvernamentale
CRP	-	Comisariatul Raional de Poliție	SAP	-	Serviciul de asistență psihopedagogică
DASPF	-	Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei			